

چهارشنبه 26 خرداد 1395 - 9 رمضان 1437 - 15 ژوئن 2016

تشکیل «مجلس عالی» در تهران و عزل محمد علی شاه از سلطنت...

26 خرداد
در گذر تاریخ* تشکیل «مجلس عالی»
در تهران و عزل محمد علی شاه
از سلطنت (1288 ش)
اشاره:

پس از فتح تهران به دست مجاهدان و پناهنده شدن محمد علی شاه قاجار به سفارت روسیه، در روز بیست و پنجم خردادماه 1288 ش برابر با بیست و هفتم جمادی‌الثانی 1327 ق، همه گروه‌های مردم تهران برای دیدار و عرض تبریک به سرداران فاتح تهران، به جانب آنان شتافتند.

سپس اجتماعی باشکوه با حضور پانصد تن از نمایندگان مجلس، مجاهدان و شخصیت‌های برجسته تشکیل شد که نام «مجلس عالی» گرفت و در همان جا تصمیمات مهمی اتخاذ شد. براین اساس، محمد علی شاه از سلطنت خلع و فرزند خردسالش به نام احمد شاه در دوازده سالگی به سلطنت انتخاب شد.

همچنین مقرر گردید تا هنگام بلوغ وی، علیرضا خان عضدالملک به عنوان نیابت سلطنت، وظائف او را به عهده گیرد. در این جلسه، چون هیئت وزیران تشکیل نشده بود، هیئتی به جای آن مأمور رسیدگی به امور کشور گردید.

* رحلت عالم مجاهد
و فقیه جلیل آیت الله
«سیدمصطفی مجتهد
کاشانی» (1298 ش)
اشاره:

آیت الله سیدمصطفی بن سیدحسین مجتهد کاشانی نجفی در حدود سال 1230 ش (1267 ق) در کاشان به دنیا آمد. وی پس از گذراندن مقدمات ابتدائی، در حوزه درس پدرش قرار گرفت و فقه و اصول و معقول و منقول و ریاضیات را فرا گرفت. سیدمصطفی کاشانی سپس راهی اصفهان شد و از محضر عالم بزرگ، شیخ محمدتقی رازی تهرانی اصفهانی معروف به صاحب حاشیه معالم بهره گرفت تا به درجه رفیع اجتهاد رسید. وی در بیست و پنج سالگی در حالی که جامع علوم و ماهر در فقه، اصول، تفسیر و حکمت و ریاضی بود راهی تهران گردید و پس از فوت پدر عالمش، چندین سال ریاست علمی و مرجعیت مذهبی مردم را برعهده گرفت.

آیت الله سید مصطفی کاشانی در سال 1274 ش، پس از سفر حج، ساکن نجف اشرف شد و با ایجاد حوزه درسی خویش، در شمار علمای بزرگ آن سامان قرار گرفت.

این عالم مجاهد در جریان اشغال عراق توسط انگلستان در بحبوحه جنگ جهانی اول، به همراه علمای بزرگ دیگر، قیام مردمی ضد استعمار انگلیس را اداره و رهبری کرد و در این راه، جانفشانی‌های فراوانی از خود نشان داد. این عالم سترگ از آن پس ساکن کاظمین گردید و تا پایان عمر در آن شهر مسکن گزید.

آیت الله سید مصطفی کاشانی سرانجام پس از عمری سرشار از خدمت علمی و مجاهده، در 25 خرداد 1298 ش برابر با اواسط رمضان 1337 ق در 68 سالگی در کاظمین بدرود حیات گفت و در همان‌جا به خاک سپرده شد.

لازم به ذکر است که عالم مجاهد و فقیه بزرگ آیت الله سید ابوالقاسم کاشانی، رهبر مذهبی نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران و مبارز دوران ستم‌شاهی، فرزند ایشان می‌باشد.

* تصرف قزاق‌خانه رشت
توسط انقلابیون جنگل
(1299 ش)
اشاره:

چند روز پس از اعلان جمهوری در گیلان، انقلابیون جنگل از نیروهای قزاق رشت خواستند یا به نیروهای انگلیسی مستقر در ایران حمله کنند یا با تحویل سلاح خود، به شهرهای خویش بازگردند. اما نیروهای قزاق چون خود را تحت فرمان حکومت مرکزی می‌دانستند این امر را منوط به اجازه مرکز کردند. بنابراین چون مذاکرات انقلابیون و قزاقان به بن بست رسید، جنگلی‌ها تصمیم به تسخیر قزاق خانه رشت گرفتند.

از این رو از بامداد بیست و پنجم خرداد 1299 ش، نبرد سختی بین دو طرف در گرفت و تلفات زیادی وارد آمد.

در نهایت پس از به توپ بستن قزاق‌خانه توسط جنگلی‌ها، نیروهای قزاق تسلیم شدند.

ولی به دستور میرزا کوچک خان جنگلی، اسیران، آزاد شد و به شهرهای خود بازگشتند. فتح قزاق خانه، هر چند موقعیت جنگلی‌ها را در این منطقه افزایش داد ولی دولت مرکزی از این مسئله به راحتی نگذشت و تا سرکوبی کامل نهضت جنگل پیش رفت تا این که به شهادت میرزا کوچک خان جنگلی و پایان قیام جنگل انجامید.

* درگذشت عالم وارسته

آیت الله «شیخ علی خویی»

(1350 ق)

اشاره:

شیخ علی بن علی رضا خوئی از علمای امامیه ی قرن چهاردهم هجری، در سال 1292 ق در

شهرستان خوی به دنیا آمد و تحصیلات ابتدائی را در زادگاه خود به پایان رساند.

آنگاه عازم حوزه‌ی علمیه‌ی نجف گردید و از محضر آخوند خراسانی و شیخ هادی تهرانی بهره برد. شیخ علی خویی پس از مدتی، به آذربایجان مراجعت کرد و در ارومیه سکنی گزید و مصدر خدمات فرهنگی گردید تا این که در سال 1350 ق در 58 سالگی در بندر شرفخانه رخ در نقاب خاک کشید.

تشریح الصدور در 6 جلد، تعادل و ترجیح، عقد نکاح و عقدالفرید

فی شرح القصائد از آثار اوست.

* برگزاری اجلاس بین

المجالس اسلامی در تهران

(1378ش)

اشاره:

اولین اجلاس بین المجالس کشورهای اسلامی، به منظور تأسیس اتحادیه مجالس کشورهای اسلامی با پیام مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای و سخنان حجت‌الاسلام سید محمد خاتمی، رییس جمهور، در محل سالن اجلاس سران کنفرانس اسلامی در تهران آغاز به کار کرد. در این اجلاس سه روزه، رؤسا و هیئت‌های پارلمانی بلندپایه حدود پنجاه کشور اسلامی به منظور تأسیس سازمان مجالس کشورهای اسلامی گرد هم آمدند که از این میان، رؤسای مجالس 28 کشور به همراه نایب رئیس‌ان و رؤسای کمیته‌های خارجی، حضور داشتند.

در این اجلاس، ایران به ریاست سازمان مجالس کشورهای اسلامی انتخاب شد و یکی از مهم‌ترین کارهای این سازمان، ارتباط مجالس کشورهای مسلمان با یکدیگر عنوان گردید.

در این اجلاس، اساسنامه اتحادیه تصویب شد و جمهوری اسلامی ایران به مدت 2 سال به ریاست آن

دست یافت.

این کنفرانس هر دو سال یکبار در یکی از کشورهای عضو تشکیل جلسه خواهد داد. شورای کنفرانس، کمیته اجرایی و دبیرخانه، سه نهاد این اتحادیه می‌باشد که دبیرخانه آن در تهران واقع است.

* گشایش موزه تماشاگاه زمان

در تهران (سال ۱۳۷۸)

اشاره:

موزه تماشاگاه زمان در مکانی زیبا و قدیمی ارائه دهنده ی زیبنده ترین ساعتهای فرانسوی ، آلمانی ، سوئیسی ، انگلیسی و روسی دو قرن اخیر است که در سال ۱۳۷۸ تأسیس شده است . این موزه با داشتن حدود ۲۰۰ ساعت قدیمی در ساختمانی دو طبقه به بررسی مباحث: زمان در اساطیر ، ساعتهای آفتابی ، شنی ، سوختنی ، آبی ، آبی مکانیکی ، ساعتهای مکانیکی و گاه شماریها و تقویمها می پردازد. ساعتهای این موزه بیشتر در قرن ۱۹ و به حالتهای کوکی (هفته کوک ، ماه کوک ، سال کوک)، کوکی با کلید، اتوماتیک و فنی و به صورتهای فقط ساعت ، نیم زن (سر نیم ساعت زنگ

می زند)، ربع زن ، زنگ زن ، دارای تقویم و منازل ماه (حرکت ماه را در تمامی روزهای ماه نشان می دهد) ، و شماطه دار

ساخته شده است.

در طبقه همکف ساعت‌های دیوارکوب ، طاقچه ای و ایستاده ، تعداد اندکی ساعت‌های سفری و یک ساعت ساچمه ای است که بیشتر از مارک‌های کرنر ، ویکتوریا لارد ، ال مارشان ، بالتازار ، مورسترک، هتزینگر ، پل بور ، تیسوت ، نیفانی ، دنیرو و کاندو و از جنس برنز ساخته شده اند. در طبقه بالا ساعت‌های جیبی (آویزی ، یک در ، سفری ، دودر و سه در) مچی ، دستبندی ، ساعت در فندک و ساعت انگشتری است که همگی از جنس طلا هستند در میان این ساعت‌ها که بیشتر از مارک‌های یونیور سال ، زنیت ، مووادر ، پتک فیلیپ ، واشرون و کنستانتین ، کارتیه ، امگا ، مک کیب ، شوپارد، تیسوت ، لانژین پیازه ، ریکا ، بوم و مرسیه ، کروم ، هری وینستون و بولگاری است ساعت هائی دیده می شود که در نوع خود بسیار کم نظیر است.

ساعت‌های سفری که برخی متعلق به شخصیت‌های سیاسی دوره قاجار و پهلوی و برخی متعلق به شخصیت‌های سیاسی کشورهای دیگر است.

در اتاقی گاهشماری ها ، تقویم‌های کهنی همچون تقویم دائمی معروف به اصطراب ۱۰۰ ساله (۱۴۰۰-۱۳۰۱) چاپ بغداد ، تقویم ۹۵ ساله هجری قمری (۱۲۳۶-۱۳۶۸) چاپ بغداد ، تقویم تجاری سال ۱۳۱۳ ، تقویم رفومی سال ۱۲۴۵ شمسی ، گاهنامه ۱۳۱۱ (اهداء شده از طرف سید جلال الدین تهران به ملک الشعرا) و سکه هائی که معرف گاهشماری‌های مختلف است ، قرار دارد.

دینار در زمان رضا پهلوی که معرف گاهشماری هجری شمسی بوده و دو سکه ی درهم در زمانهای یزدگرد ساسانی و عبدالملک بن مروان اموری که یکی معرف گاهشماری یزدگردی (پارسی قدیم) و دیگری معرف گاهشماری هجری قمری است. همچنین نام برخی دانشمندان ساعت سازی ایران همچون ابوریحان بیرونی ، اکبردانا سرشت ، سید حسن تقی زاده ، احمد بیرشک ذیح الله بهروز و محمد محیط طباطبائی همراه با عکس هائی قاب شده از آنها بر دیوار همان اتاق قرار دارد.

اتاق پایانی این موزه مربوط به سنگ‌هایی از دوره های مختلف زمین شناسی است که تغییرات زمان را به صورت میلیون سالی نشان می دهد.

نمونه سنگ‌هایی که از دوره های کامبرین ، اردویسین ، دونین ، کربنیفر، پرمین ، تریاس ، ژوراسیک ، کرتاسه ، پالئوژن و نئوژن به جا مانده است.

* تولد حضرت یحیی

بن زکریا(ع)

اشاره:

حضرت یحیی (ع) پسر حضرت

زکریا (ع) و از پیامبران بنی اسرائیل بود، و در قرآن کریم به نبوتش تصریح شده است.

حضرت زکریا (ع) وقتی به سن پیری رسید، چون فرزندی نداشت و بیم داشت نبوت به دست ناهلان برسد، از خداوند خواست فرزندی به وی عطا کند تا وارث او و وارث آل یعقوب باشد.

خداوند نیز حضرت یحیی (ع) را به وی ارزانی داشت.

در کلام الله مجید، نام

حضرت یحیی (ع) پنج بار آمده و چند فضیلت نیز برای او بیان شده است؛ ایمان وی به حضرت عیسی (ع)، پارسائی و عفت و ترک آمیزش با زنان و نیز اعطای مقام نبوت در کودکی از جمله ویژگی‌ها و فضیلت‌های حضرت یحیی (ع) می‌باشد که در قرآن کریم به آن‌ها اشاره شده است. در احادیث آمده است که حضرت یحیی (ع) در سه سالگی به مقام نبوت نائل شد و در پنج سالگی در جمع بنی اسرائیل سخن گفت و آنان را موعظه کرد.

مادر وی خواهر یا خاله

حضرت مریم (س) بوده و خودش پسر خاله و تصدیق‌کننده حقانیت عیسی (ع) بود. از عبادت و زهد و دنیاگریزی و گریه‌های حضرت یحیی (ع) احادیث فراوانی رسیده است. نقل است که جامه‌اش از لیف - پوست درخت خرما -، خوراکش از برگ درختان و نان جو، و فرش و بسترش زمین بود.

خانه‌ای نداشت و وقتی شب فرا می‌رسید، هر جا که بود، همان جا می‌ماند و شب را به صبح می‌رساند.

یحیی (ع) سرانجام به وسیله هرود پادشاه فلسطین به شهادت رسید. سبب قتل وی، مخالفتش با

ازدواج غیرشرعی هرود با دختر همسرش بود. برخی مورخین نیز انگیزه قتل او را مخالفتش با ازدواج پادشاه با برادرزاده‌اش عنوان کرده‌اند.

آرامگاه حضرت یحیی (ع) در مسجد جامع اموی می‌باشد که اکنون نیز اثر آن

باقی است.

* درگذشت «آلغ بیک

تیموری» فرمانروای دانش
دوست و دانشمند نجوم
(853 ق)

اشاره:

آلغ بیگ، دانشمند برجسته در علم نجوم، در سال 796 ق در سلطانیه ی زنجان به دنیا آمد و در دربار جدش، تیمور، مؤسس سلسله‌ی تیموریان پرورش یافت. در شانزده سالگی به فرمانروایی ماوراءالنهر منصوب شد.

آلغ بیگ بر خلاف تیمور، علاقه‌ای به کشورگشایی نداشت و بیشتر به مطالعه و تحقیق می‌پرداخت. او برای گسترش علوم، مدرسه‌ای بنا کرد که در رأس مواد درسی آن، علم نجوم قرار داشت. از اقدامات مهم دیگر او، ایجاد رصدخانه‌ای در سه طبقه در سمرقند در سال 828 ق بود.

از نتایج مهم فعالیت‌های علمی آلغ بیگ جداولی است که به زیچ آلغ بیگ معروف است. این جداول‌ها، مربوط به محاسبه‌ی تقویم، جداول‌های مثلثاتی و اوضاع ستارگان است.

نتایج حاصله از تحقیقات

آلغ بیگ درباره‌ی برخی از سیارات منظومه‌ی شمسی، با داده‌های امروز اختلاف چندانی ندارد. آلغ بیگ سرانجام در جنگی که با پسر یاغی خود در حدود سمرقند روی داد، شکست خورد و به دستور فرزند، پدر را در 57 سالگی کشتند.

اما پسر ناسپاس، پس از آلغ بیگ

بیش از شش ماه سلطنت نکرد و در ربیع الأول سال 854 به دست یکی از طرفداران پدرش کشته شد.

* رحلت عارف نامی شیخ

«محمد بهاری همدانی»

(1325 ق)

اشاره:

آیت الله حاج شیخ محمد بهاری همدانی از عالمان بزرگ و عارفان مشهور قرن سیزده و چهاردهم هجری قمری در ایران است که به وارستگی، پارسائی، کمال علم و عمل و تأثیر نفس در تربیت شاگردان برجسته شهرت داشت.

وی در سال 1265 ق در شهرستان بهار در اطراف همدان دیده به جهان گشود. آیت‌الله بهاری همدانی پس از طی تحصیلات مقدماتی، برای ادامه‌ی تحصیل، به حوزه‌ی علمیه‌ی نجف رفت و پس از اخذ درجه‌ی اجتهاد به تدریس پرداخت. او که از جوانی، اهل عبادت و تهجد و ریاضات شرعی بود، در نجف به حلقه‌ی مریدان ملاحسینقلی همدانی درآمد و پس از فوت استاد، بسیاری از افراد، از وی کسب دستور سلوک می‌کردند.

تعلیم و تدریس شیخ محمد به طور عمده، شفاهی بود و یک مجموعه به نام تذکرة المتقین از آثار وی گردآوری شده است. این عالم ربانی و زاهد عارف، سرانجام در هفتاد سالگی دار فانی را وداع گفت و در بهار همدان به خاک سپرده شد.

* 15 ژوئن

در گذر تاریخ

* تولد «تیتسیانو تیسین» نقاش برجسته ایتالیایی (1477م)

* سرکوب قیام استقلال طلبان اسکاتلندی توسط نیروهای انگلیس (1708م)

* اعدام «ایمره ناگی» سیاست مدار اصلاح طلب مجارستانی (1897م)

* تولد «یوری آندروپوف»

رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق (1914م)